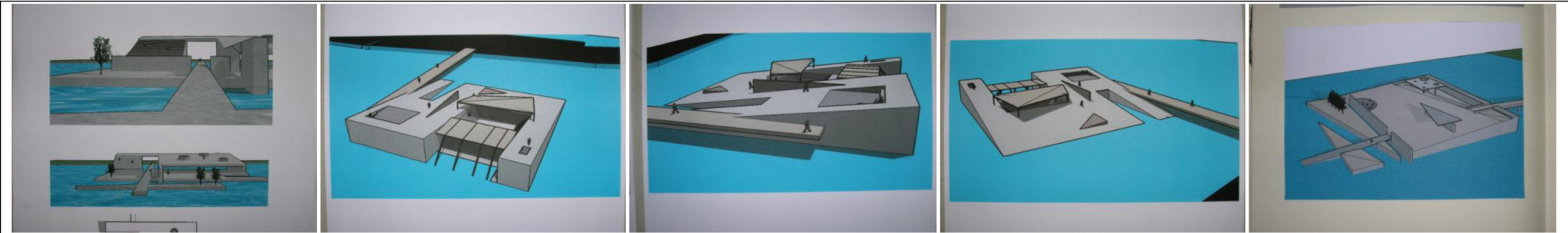

Ooit hebben wij het architectonisch ontwerp beschreven als een 'gedachte ruimte'. Een ruimte die in de verbeelding van de ontwerper wordt gedacht als de omgeving waarin één of meer verhalen plaats kunnen vinden. Mogelijke verhalen, die zowel behoren tot de dagelijkse fictie als de eeuwige realiteit. En omdat elk verhaal heen en weer beweegt tussen hier en daar, onder en boven, op en naast, voor en achter, binnen en buiten ... hebben we voor de ontwerpmatige concretisering hiervan drie ruimtelijke categorieën ingevoerd en samengevat met de woorden: bodem, horizon, hemel. Ontwerpen is het in gedachten bewerken van onze ruimtelijke relatie met bodem, horizon en hemel.

Later hebben we als docent aan Sint-Lucas dit theoretisch uitgangspunt aan de onbevungen creativiteit van eerstejaarsstudenten kunnen toetsen. Om didactische redenen werd de bodem beperkt tot een eiland, de horizon was de einder van de zee en de hemel .. de hemel was blauw. Met eenvoudige ingrepen werd de bodem bewerkt, werden hoogtes en laagtes gecreëerd, bruggen en aanlegsteigers gebouwd. Met hoge en lage vlakken en volumes werden plekken afgebakend en doorgangen gemaakt. Met alle denkbare en ondenkbare vormen werden daken en luifels geconstrueerd, werd het gebeuren op menselijke schaal gebracht en beschut. Bodem, horizon en hemel werden tot een Theaterreiland bewerkt.

1AR sem1 december 2005

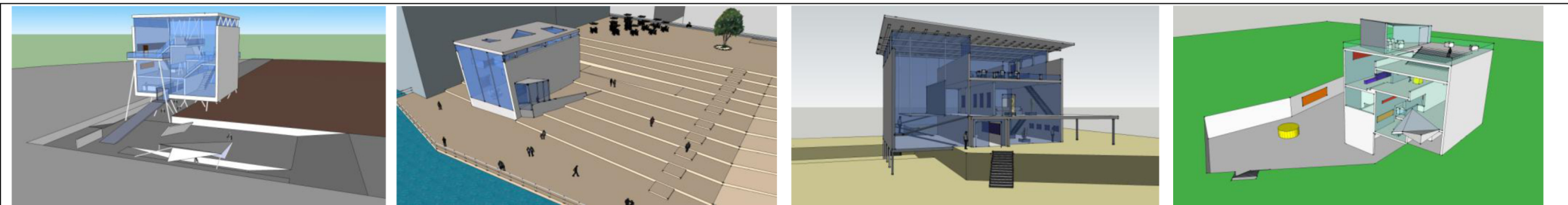
Sommige studenten werkten vooral met pen en papier, anderen maakten ook maquettes en nog anderen werkten graag digitaal. Wij ontdekten dat onze invalshoek voor die laatste een bijkomende meerwaarde opleverde. Want ondanks hun nog beperkte ervaring traptten zij niet in de valstrik van het digitaal ontwerpen. Zij haastten zich niet om snel een virtuoze presentatietekening te maken. Zij reduceerden het architectonisch ontwerpen niet tot het decoreren van een doos maar dachten na, voelden de plek en definieerden - zoals een dichter, woord op woord - de ruimte van het menselijk gebeuren.

Maar wat als het gebouw een doos is? Als het gebeuren een gebouw vereist met een afgesloten binnenruimte? Kunnen we dan nog steeds vermijden dat ze een doos decoreren en de ruimte van het gebeuren vergeten? Onlangs kregen we de kans om dit uit te zoeken. We zouden deze keer alle studenten digitaal laten ontwerpen, maar niet zonder een inhoudelijk relevante werkmethode en duidelijke afspraken.

- Omdat de meeste eerstejaarsstudenten nog weinig of geen ervaring hebben met digitale technieken kozen we voor Sketchup. Sketchup is voor iedereen direct beschikbaar en het laat hen toe om zonder veel voorbereiding snel en intuïtief te ontwerpen.
- Om binnen de gegeven tijd snel ter zake te komen werd hen een willekeurige indeling, een banaal 'grondplan' aangeboden. Het 'grondplan' werd gekanteld tot een doorsnede die zij naar willekeur konden extruderen, schaal geven en ruimtelijk interpreteren.
- Overeenkomstig de drie ruimtelijke categorieën Bodem, Horizon, Hemel lieten we tenslotte de 'doos' exploderen. De vloerplaat werd losgemaakt en als Bodem verder bewerkt. Voor- en achterwand werden weggenomen zodat de interne ruimte zichtbaar werd en van binnenuit het uitzicht op de Horizon veranderde, en de dakplaat werd losgemaakt en bewerkt wat nieuwe relaties met de Hemel mogelijk maakte.

Van bij het begin werd gevraagd hierin een parcours te ontwikkelen. Met het uiteenhalen van de doos en de afzonderlijke bewerking van de drie categorieën, werd het parcours gaandeweg meer inzichtelijk, ruimtelijk en afwisselend. De doos werd een tentoonstellingsparcours, een museum.

1AR sem2 maart 2011

Het resultaat - zoals te zien in de beelden hierboven - is geen 'echt' ontwerp, eerder de grafische neerslag van een ontwerpsoefening in het eerste jaar architectuur. Het was ons niet te doen om een reële ontwerpsituatie te simuleren. We wilden met deze aanpak de studenten vooral middelen aanreiken om het ontwerpen beter te begrijpen en inzichtelijk te kunnen oefenen. Zeker wanneer we preliminaire basisprincipes van het ontwerpen willen aanbrengen kunnen digitale technieken zoals Sketchup een ondersteunende en stimulerende rol spelen. Een introductie in het architectuurontwerpen, voor toekomstige architectuurstudenten bijvoorbeeld, is op deze wijze zelfs online als vorm van afstandsonderwijs denkbaar.